

Rozhovor s prvým slovenským učiteľom dharmy

NETREBA meditovať v jaskyni, TREBA byť tu a teraz

text _ Ľubor Košút _ opát Bratislavského zenového centra _ www.kwanumzen.sk

”

Všetko so všetkým súvisí, my súvisíme nielen so svojimi blízkymi, ale aj so všetkými živlami, s vesmírom a hviezdami. Tak, ako hviezdy vplývajú na nás, tak aj my vplývame na hviezdy. Je samozrejme dôležité, aby sme boli najlepšie ľudské bytosti v tomto svete. Ako to robiť? Tu a teraz rozumieť svojej situácii, rozumieť tomu, čo sa s nami deje. Keď pochopíme zmysel vecí, môžeme potom vplývať na svet okolo nás, aj na celý vesmír. Ako hovoril Buddha, keď zmeníš seba, zmeníš celý vesmír, celý svet.

“

V posledných číslach sme si povedali niečo o zenovej praxi. Dnes vám predstavím prvého slovenského zenového učiteľa, majstra dharmy, **Olega Šuka**.

Čo to je zen?

Zen znamená hľadanie svojej vlastnej podstaty a svojej úlohy v tomto živote, na tejto planéte, v tejto krajine, vo svojej rodine. Nejde o pochopenie intelektuálne, ide o zážitok, o vnútornú zmenu, pretože to, čo prostredníctvom zenu nájdeme, nás zmení od základu. Zmenia sa naše postoje voči spoločnosti, k samému sebe a k ľuďom okolo nás, i k rodine.

Kedysi zen znamenal odísť do hôr, tam sa snažiť dosiahnuť osvietenie a nebyť reálne spojený so spoločnosťou, ale ty hovoríš, že súčasný zen znamená práve to, ako správne fungovať v spoločnosti...

Najdôležitejšie je byť tu a teraz. Takže pokiaľ ľudia odchádzali do hôr, boli „vtedy a tam“, v lese, skalách, v jaskyniach a nemuseli nič vážne riešiť. Naša situácia je iná. Sme v spoločnosti, v rodine a v práci, takže sa snažíme byť na 100 % tu a teraz. Je to pre nás zložitejšie a je to prejavom toho, že máme dobrú školu (Zenová škola Kwan Um, pozn. LK), ktorá nás práve tieto veci učí. Kedysi naozaj stačilo byť v kláštore a okolitý svet tých mníchov či pustovníkov nezaujímali.

Ale ekonomická, politická a spoločenská situácia je teraz veľmi komplikovaná, takže byť na 100 % tu a teraz je najdôležitejšie, aby sme boli schopní riešiť aktuálne problémy, boli v diani, aby sme odpovedali správnymi činmi na tie výzvy, na ktoré nie sú žiadne recepty, lebo mení sa všetko – od morálnych hodnôt až po hodnoty etické. Búrajú sa všetky ustálené rámce, ktoré existovali predtým a ľudia nemajú šajn, čo majú robiť v tomto svete. To, čo platilo predtým, už neplatí. Sú nové výzvy a k nim sa môžeme postaviť len nepredpokojato a veľmi citlivo. Nedá sa to naučiť, nedá sa to niekde prečítať či nacvičiť. Každá sekunda je nová. To, čo platilo včera, dnes už platiť nemusí a čo platí zajtra, dnes ešte

neplatí. Zen nám v tomto pomáha a učí nás nepripútať sa k tomu, čo bolo a nevytvárať si nejaké ilúzie do budúcnosti. Tiež snažiť sa reagovať maximálne prospešne pre všetkých. Pre všetky cítiace bytosti v situácii, v ktorej sa práve nachádzame.

Praktizoval si zen ešte za čias socializmu. Ako to vyzeralo vtedy?

Bolo to undergroundové hnutie. Vtedy boli zakázané všetky duchovné smery,

snáď len joga mala nejaké výnimky. Schádzali sme sa v Čechách, viac-menej konšpiračne, a bolo to len pár mesiacov pred koncom socializmu. Našťastie, vtedy už mali vládne orgány veľa iných problémov, takže sa na nás príliš nesústredili, naháňali stúpcencov Haré Krišna a pár disidentov, čo sa venovali budhizmu v Čechách. Potom prišla nežná revolúcia a zenové hnutie sa mohlo ďalej rozvíjať. Myslím, že to bolo akurát na poslednú chvíľu (smiech). Neboli tu totiž žiadni učители, neboli žiadne knihy, okrem hŕstky samizdatov. Na Slovensko chodil jeden učiteľ z Poľska, museli sme začať z nuly, niekedy sme ani nevedeli, čo máme robiť, takže prax vyzerala veľmi zaujímavá (smiech). Potom, keď sa otvorili hranice, sa situácia zlepšila. Teraz máme dosť všetkého, čo potrebujeme, iba ľudí, ktorí naozaj hľadajú zmysel svojho života, je málo. Čím je situácia lepšia, tým je ľudí menej. Ako hovoril náš učiteľ, zenový majster Seung Sahn: „Zlá situácia je dobrá situácia a dobrá situácia je zlá situácia.“

V septembri roku 2009 si obdržal inku, čo to znamená inka?

Inka je oficiálna ceremónia, počas ktorej zenový majster odovzdáva svojmu študentovi povolenie vyučovať kongany. Tento študent prešiel špeciálnym výcvikom v konganových rozhovoroch a po ceremónii už môže vyučovať konganový zen. Ja som to absolvoval a splnil všetky kritériá, prešiel som určitými skúškami a teraz žnem následky toho. Musím chodiť,

Oleg Šuk _ Narodil sa v Kazachstane roku 1964. Študoval architektúru v Sovietskom zväze a neskôr v Bratislave. Začal cvičiť zen ešte pred novembrom 1989 so svojou ženou Zuzanou. Roku 1990 založil prvú zenovú skupinu v Bratislave a neskôr v Košiciach. Po 20-tich rokoch zenového výcviku dostal 19. septembra 2009 od zenového majstra Wu Bonga oficiálnu ceremóniu inka, pečat osvietenia a povolenie vyučovať kongany. Svoj život zasvätil umeniu, vyučuje na základnej umeleckej škole v Košiciach, má dve deti.

cestovať, učiť a dávať interview (smiech).

Si prvým učiteľom na Slovensku s týmto právom vyučovať kongany. Čo to znamená pre študentov tu na Slovensku?

Predovšetkým to znamená, že už nemôžu tak lajdáčiť. Som nablízku, kedykoľvek sa môžem objaviť. Máme častejšie stretnutia, už sa nedá tak veľmi ulievať, takže vý-

sledky na našich stretnutiach sa objavujú veľmi rýchlo, čo je pre nich prospešné.

Ako môže zen pomôcť tomuto svetu?

Tak, že najskôr pomôžeš sebe, že najdeš zmysel svojho života a svoju správnu prácu v tomto živote. Ty to potom budeš šíriť ďalej, ďalší ľudia môžu prísť a hľadať a dostávať odpovede na svoje otázky a pritom budú vychádzať z vlastných skúseností, nie z naučených textov alebo pravidiel. Toto všetko má byť čerstvé, jasné a aplikovateľné v našom živote. A takto jednoducho sa to bude šíriť. Človek, ktorý našiel zmysel svojho života, má v ňom svoje miesto, môže veľa spraviť pre tento svet v porovnaní s ľuďmi, ktorí nevedia čo sú, načo sú tu, a preto môžu narobiť veľa škody svojou hlúposťou.

Čo odporúčaš robiť ľuďom, ktorí chcú začať cvičiť zen?

Na začiatku vždy odporúčam niečo si prečítať o zene, o našej tradícii, buď z webovej stránky, alebo prísť na prednášku a stretnúť sa s konkrétnym učiteľom, vyskúšať si zen na našom pravidelnom alebo víkendovom stretnutí. Máme zenové centrá v Košiciach, v Bratislave, vznikajú zenové skupiny v Žiline, Považskej Bystrici a v Piešťanoch, je dobré zúčastniť sa zenovej praxe na vlastnej koži, na vlastnej myslí. Keď im to bude vyhovovať, môžu sa o to viac zaujímať, viac zen praktikovať, meditovať, klásť si otázku Kto som? a Čo mám so svojím životom a sám so sebou robiť v tomto svete? A pokiaľ si tie otázky budú klásť úprimne a neuveria rôznym teóriám a hrám svojej mysle, možno sa správna odpoveď objaví a Slnko ich mysle bude osvecovať ich život i život ich blízkych. Pomaličky. Netreba to preháňať, netreba ísť do Číny, do Kórei, do Indie, netreba sedieť v jaskyni, treba to jednoducho len skúšať tu a teraz a aj tu a teraz, v tomto živote a v každej chvíli, aplikovať. •